

رئیس جمهوری:

ایران نمی‌خواهد مشکلی در آبراه‌های جهانی ایجاد شود

گروه سیاست: روز سه‌شنبه رئیس‌جمهوری در دفتر خود میزبان سه سفیر خارجی و ۱۳ سفیر ایرانی و نماینده جدید ایران در دفتر سازمان ملل متحد در ژنو بود. سفرای جدید کشورهای انگلیس، کره جنوبی و ویتنام در دیدارهای جداگانه استوارنامه‌های...

صفحه ۶

چهارشنبه ۱۰ مرداد ۱۳۹۷ - ۱۸ ذی‌القعدة ۱۴۳۹ - ۱ آگوست ۲۰۱۸

نوبخت در توییتی خبر داد:

موافقت روحانی با استعفای سخنگوی دولت

گروه سیاست: محمدباقر نوبخت در توییتی نوشت: «از رئیس‌جمهور درخواست نمودم به‌دلیل شرایط جدید، اجازه دهند همه توان خود را صرف کمک به ایشان در حوزه برنامه و بودجه نمایم و مسئولیت سخنگویی دولت را عزیز دیگری بر عهده بگیرند که خوشبختانه مورد موافقت ایشان نیز قرار گرفت».

سال پانزدهم - شماره ۳۲۰۹ - ۱۶ صفحه - ۲۰۰۰ تومان

سرمقاله

اقتصاد پشت پرده

کامبیز نوروزی

نتیجه مشترک همه اخبار رسمی و موثقی که از زبان آقایان وزرا و دیگر مدیران ارشد کشوری و نمایندگان مجلس و مقامات قضائی از موجبات و عوامل بحران اقتصادی کشور می‌شنویم، این است که اقتصاد ایران یک پشت پرده دارد! «پشت پرده واردات غیرمجاز خودرو»، «پشت پرده تخصیص ارز به نرخ رسمی»، «پشت پرده توزیع سکه طلا»، «پشت پرده خریداران عمده سکه»، «پشت پرده معاملات ارزی» پشت پرده دلار ۱۱ هزار تومانی»، «پشت پرده مؤسسه‌های مالی»، «پشت پرده صندوق‌های بازنشستگی»، «پشت پرده واردات شکر»، «پشت پرده معوقات بانکی»، «پشت پرده... و ... و پشت پرده در فرهنگ ما یعنی جایی برای کارهای خلاف قانون یا شرع یا عرف یا هر سه، موقعیتی برای فتنه... آری درون پرده بسی فتنه می‌رود...». پشت پرده از قانون خبری نیست، پشت پرده از عرف مجاز خبری نیست، حقوق یعنی قانون و عرف، پشت پرده منطقه «لاحقوق» است. اقتصادی که بیشترین چیزهایش پشت پرده می‌گذرد و «پشت پرده»‌اش آن‌قدر قدرتمند است که تمام بیرون پرده را تسخیر می‌کند، اقتصادی غیرحقوقی است. صحنه اقتصاد ایران شبیه نمایشی است که پرده آن از لبه صحنه شروع می‌شود. تمام صحنه پشت پرده است. با هم فقط سه «پشت پرده» روز را با زبانی کنیم که عبارت‌اند از: پرونده تخصیص ارز به نرخ رسمی براساس جدول منتشرشده وزارت صمت (پنج میلیارد یورو)، پرونده ثبت سفارش غیرقانونی برای شش‌هزارو ۴۸۱ خودروی لوکس و گران‌قیمت (با ارزش برآوردی حدود هفت تا ۱۰ هزار میلیارد تومان در بازار ایران) و پرونده مؤسسه ثامن‌الحجج (به مبلغ ۱۳ هزار میلیارد تومان). در این سه پرونده جمعا مبلغی حدود ۷۰ هزار میلیارد تومان در وضعیت «پشت پرده» به گردش افتاده است. برای درک ارزش و اهمیت این عدد کافی است آن را با کل بودجه عمرانی کشور در سال ۹۷ مقایسه کنیم که ۶۰ هزار میلیارد تومان است. حالا به آن سه پشت پرده، پشت پرده‌های اقتصادی دیگر را هم اضافه کنیم؛ مانند پشت پرده واردات قاچاق کالا که ارزش آن سالانه چیزی حدود ۱۵ تا ۲۵میلیارد دلار برآورد می‌شود یا پشت پرده‌های بانکی و معوقات دولتی و غیردولتی با مبلغی حدود ۲۱۴ هزار میلیارد تومان ابعاد حیرت‌انگیز اقتصاد پشت پرده این‌گونه کمی بیشتر نمایان می‌شود. به‌طور ساده و خلاصه «اقتصاد پشت پرده»، «اقتصاد بیرون پرده» یا به عبارت صریح‌تر اقتصاد قانونی ایران را بلعیده است. مهم‌ترین ویژگی «اقتصاد پشت پرده» این است که قواعد حاکم بر آن روشن نیست. نه قواعد حقوقی، نه قواعد عرفی، بازار فعالیت‌های تجاری و تولیدی و پولی و مالی، اقتصاد پشت پرده تابع منافع بجام‌گسیخته و فردی کسانی است که می‌توانند به صورت پنهان همه کار با اقتصاد کشور بکنند و تمام قوانین و مقررات اقتصادی و تجاری و پولی و بانکی و مالی کشور را درصت نادیده بگیرند. پرونده‌اران اقتصاد پشت پرده از میان اهل سیاست می‌آیند. در جریان توزیع منافع اقتصاد پشت پرده، سیاست پشت پرده، در انتلافی نانوشته و پنهان ساختاری مشترک‌المنافع با اقتصاد پشت پرده می‌سازد و هر دو از یکدیگر حفاظت می‌کنند. توسعه بی حد «اقتصاد پشت پرده» در ایران، نظام حقوق اقتصاد کشور را بی‌اثر و منتفی کرده است. در اقتصاد پشت پرده، مقرراتی مانند قوانین عمرانی پنج‌ساله، قوانین برنامه سالانه، قوانین پولی و بانکی، قوانین و مقررات صادرات و واردات، قوانین مالیاتی و... اگرچه قانونا معتبر و لازم‌الاجرا هستند؛ اما در عمل بهیوده و بی‌اثر می‌شوند. مثلا وقتی گفته می‌شود از کل حدود ۲۱۴ هزارمیلیارد تومان معوقات بانکی ۸۴ درصد در اختیار معدودی از اشخاص خاص است، از دید حقوقی به این معناست که مقررات بانکی در برابر اقتصاد پشت پرده، از کار افتاده‌اند. الگوی اقتصاد پشت پرده، نظام حقوق اقتصادی ایران را از هم پاشیده است؛ یعنی هم قوانین اقتصادی و هم عرف‌ها و رویه‌های اقتصادی و باید عملا از کار افتاده‌اند و قادر به برقراری نظم اقتصادی حقوقی نیستند. امنیت اقتصاد کشور، بیش از هر چیز مولود به آن است که امنیت «اقتصاد پشت پرده» سلب شود. این کار فقط با مجازات چند نفر از اهالی پشت پرده یا اتمال این روش‌ها ممکن نیست، باید پنهان‌کاری رهیخته‌اتیک از کار گذاشت و باید پرده بالا برد تا از اهل پرده امنیت گرفته شود. آن وقت است که مقدمه واجب برای رقابت اقتصاد قانونی با اقتصاد غیرقانونی فاسد فراهم می‌شود و می‌توان امیدی به غلبه بر اقتصاد پشت پرده داشت و آن دسته از اهل سیاست که پرده‌داران اقتصاد پشت پرده‌اند، بگذارند پرده بیفتد.

تیترا

نمایندگان مجلس بازم‌هم از روحانی خواستار شدند

تغییر تیم اقتصادی دولت

صفحه ۲

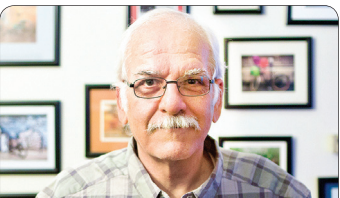
توضیح درباره مصاحبه معاون پژوهشی پژوهشکده پولی و بانکی

صفحه ۵

شهرداری تهران اعلام کرد

برای کنسرت خیابانی «همایون شجریان» آماده‌ایم

صفحه ۱۳

گفت‌وگو با اکبر معصوم‌بیگی نویسنده‌گان ما فرزند عصرشان نیستند

صفحه ۸

حرف اول

دولتمردان: چرا و تا کی سکوت؟

رضا سلیمانی

درحالی‌که شرایط امروز جامعه از لحاظ فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و به‌ویژه اقتصادی، ملتهب است، متأسفانه سکوت مسئولان، به‌ویژه دشمن‌شادکن درباره تورم، نرخ ارز، سکه و... روبرو می‌شوند که متأسفانه، غیر از بیانیه‌های آن‌هم گهگاه بی‌پشتوانه و توجیه‌کننده تکراری، هیچ پاسخ و توضیح قانع‌کننده مستدلی از طرف مسئولان به‌ویژه در بخش اقتصادی دولت و شخصی رئیس‌جمهور نمی‌شنوند. مدت‌هاست که رئیس‌جمهوری محترم و معاون اول ایشان، غیر از حضور در قاب تلویزیون و جراید، آن هم در جلسات و سخنرانی‌ها با وجود قول‌های مکرر، به‌طور رسمی، رودررو و شفاف درباره شرایط سخت اقتصادی و کسب‌وکار و معیشت جامعه با مردم سخن نگفته‌اند و افکار عمومی را در شرایطی سخت و پر ابهام و سؤال، به حال خود رها کرده‌اند. مردم انتظار و توقع بحق و بجایی دارند که در چنین شرایطی، شخص رئیس‌جمهور بیشتر در بین آنها باشد، به زبان بیابورد که مشکلاتشان را درک می‌کند، دردلد‌هایشان را بشنود، با آنها گفت‌وگو کند، سکوت خود را بشکند و با همان قاطعیت و صلابت سخنرانی‌های زمان انتخابات، بر سر متخلفان و اخلاک‌ران اقتصادی، چه در دولت یا دستگاه‌ها و نهادهای دیگر، فریاد بکشد و بدون تعارف عزل یا برخورد کند. متأسفانه، خلا اقتاع افکار عمومی و بی‌پاسخ‌مندن سؤالات و شبهات مردم، باعث شده که مخلفان و رسانه‌های معاند و بیگانه با شایعات و اخبار راست و دروغ این خلا را پر کنند. ۲۴ میلیون رای‌دهنده امیدوار به دکتر روحانی با مرور وعده‌های انتخاباتی ایشان و معاون‌اول محترم که این‌روزها مرتب در فضای مجازی فیلم و تصاویر آن بازشر می‌شود، می‌پرسند: چرا به وعده‌های داده‌شده عمل نشده و نمی‌شود؟ قطعا رئیس‌جمهوری محترم و دکتر جهانگیری در زمان تبلیغات انتخاباتی سال ۹۶ -خدای‌ناکرده- قصد فریب افکار عمومی را نداشتند و با اعتقاد و باور به توانایی‌ها در امکانات کشور آن وعده‌ها را داده‌اند. اما مردم، به‌ویژه رای‌دهندگان، انتظار دارند رئیس‌جمهوری محترم و معاون‌اول ایشان، با صراحت و شجاعت توضیح دهند چرا اکنون پس از گذشت بیش از یک سال، نه‌تنها وعده‌ها محقق نشده، بلکه برعکس، شرایط در برخی حوزه‌ها بدتر شده است؟

ادامه در صفحه ۴

گزارش «شرق» از اختلال ترانزیت بین‌المللی در پی افزایش نرخ ارز

سرگردانی ۱۲ هزار کامیون لب‌مرز

• دیپوی کالا در مرز بازرگان

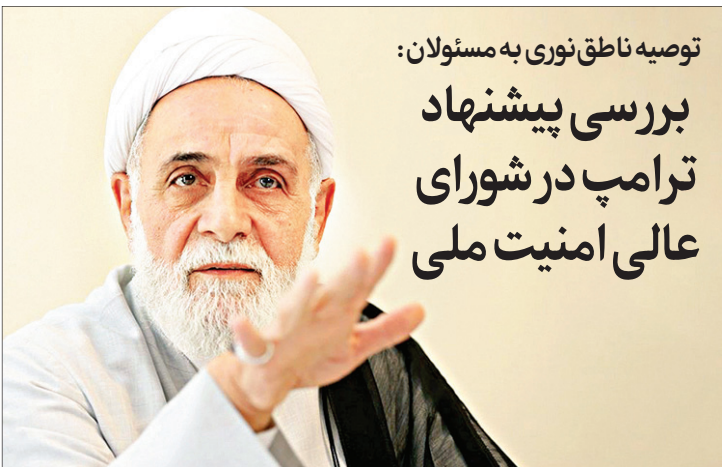
• قراردادهای ریالی دیگر منطقی نیست

• ۴۰۰ هزار ترانزیت سالانه در گیر چالش ارزی

• احتمال تخصیص ارز به کامیون‌دارها از روز شنبه

• نرم‌افزار بانکی برای انتقال ارز طراحی نشده است

صفحه ۵

صفحه ۱۵

یادداشت

آیا بازسازی سرمایه اجتماعی اصلاح‌طلبی ممکن است؟

عبدالله مؤمنی

و راهبردی نتوانستند در پسانتخابات نقش مؤثری بازی کنند و گویی بسندگی در نسبت با وضع موجود بر آنها چیره شده بود. البته این مسئولیت همچنان بر دوش اصلاح‌طلبان است که دولت را به پاسخ‌گویی، تعامل و بسترسازی برای گفت‌وگوی ملی فرابخوانند و رویکرد خود از حمایت صرف و انفعالی را به سمت رویکرد انتقادی- حمایتی با دولت تعریف کنند. تحلیل اشتباه دولت از شرایط جهانی و مساعدنبودن آن، از دیگر عوامل ناکارایی راهبردهای دولت برای حل مشکلات بود. علاوه بر فشار برخی نیروها، ویرانی‌طلبان نیز با هجمه رسانه‌ای بسیار سنگین دولت و حتی نیروهای متعهد به مردم در بین اصلاح‌طلبان را به باد تخریب گرفتند؛ هرچند در برخی رسانه‌ها گاهی نقدهای درست هم شنیده می‌شود و تعداد محدودی از چهره‌های اصیل اصلاح‌طلبی به نقدهای بی‌پروا از دولت و موانع پیش‌روی دولت می‌پردازند.

خروج سرمایه‌های اقتصادی مردم از کشور نماد آشکاری از بی‌اعتمادی به وضع موجود و فروریزش سرمایه اجتماعی است و در مقابل رویکردهای اقتصادی دولت در سه ماه گذشته و تن‌دادن به ضرورت تغییر و بازسازی در تیم اقتصادی و انجام‌ندادن اقدام جدی از سوی دولت در زمینه فساد و رانت‌هایی که به‌ویژه به بهانه کنترل سیاست‌های اقتصادی در ماه‌های اخیر، نه‌تنها نتوانست از مسئله‌دارشدن اعتماد عمومی نسبت به سیاست‌گذاری‌های دولت جلوگیری کند بلکه خود نیز ذهنیت‌های منفی را سبب‌ساز شد. ما اکنون با واقعیتی پُر از دغدغه و نگرانی جدی روبرو هستیم؛ تغییرات اقلیمی و کاهش منابع زیست‌محیطی، اقتصاد رانتی، ناکارایی سیاست‌گذاری‌ها و چالش‌های اجتماعی و سیاسی و علاوه بر آن تنش در سیاست منطقه‌ای و بین‌المللی، سخن این است که چگونه می‌توان با تحلیل و فهمی مناسب به مصادف این چالش‌ها و مخاطرات پیش‌رو رفت؟ اصلاح‌طلبان و نیروهای ملی و دموکراسی‌خواهان چه نقشی می‌توانند ایفا کنند. آیا ترمیم اعتماد اجتماعی در چنین شرایطی ممکن است؟

بسپج اجتماعی ناشی از وفاق اجتماعی است و در بستر آن شکل می‌گیرد. وفاق اجتماعی به زمینه‌های واقعی نیاز دارد. این امر بدون همراهی مجموعه دولت و سایر دستگاه‌ها امکان‌ناپذیر است.

یادداشت

مذاکره با آمریکا؟

داوود هر میداس‌باوند استاد روابط بین‌الملل

بعد از توافق شش‌شش قدرت جهانی با ایران بر سر برنامه هسته‌ای و آغاز توافق برجام، تصور این بود که آثار و تبعات مثبت برجام و گسترش تعاملات خارجی، فضای کشور را مساعد می‌کند. ایران و ایالات متحده در ماجرای برجام، دو کشور اصلی مذاکره‌کننده بودند. فضای مثبت این ارتباط مستقیم و بی‌واسطه سبب شد چند زندانی میان ایران و آمریکا مبادله شود. بیش از آن در ماجرای ورود ملوانان آمریکایی به آب‌های سرزمینی ایران و بازداشت آنها هم، کانال مستقیم تماس میان طرفین و جان‌کری و البته رفتار منطقی سپاه، باعث شد مسئله ابعاد سیاسی پیدا نکند. به‌رحال در همان زمان تأکید کردم برجام بستر لازم برای ایجاد تغییر در روابط ایران و آمریکا را مهیا می‌کند، اما حتما برای ایجاد ثبات در روند سیاست خارجی باید به سمت حل مسائل دو کشور حرکت کرد و اگر روابط براساس احترام متقابل، عادی نشود، کوچک‌ترین تغییر در آمریکا می‌تواند میان دو کشور مسائلی جدی ایجاد کند. برآورد آمریکا حاکی از این است که امنیت خاورمیانه با مواضع ایران گره خورده است. برجام با وجود کارشنشی مجلس نمایندگان آمریکا، در دوران اوباما می‌توانست زمینه همکاری اقتصادی دو کشور را فراهم کند. وزیر نفت ایران از شرکت‌های آمریکایی دعوت کرد به ایران بیایند و ازآنجاکه چین و اتحادیه اروپا برای سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی در ایران پیش‌قدم بودند، شرکت‌های آمریکایی نیز خواستار رفع محدودیت‌های همکاری با ایران بودند و برای مثال بوئینگ توانست مجوز اوفک برای تجارت با ایران را دریافت کند. در همان زمان در ایران و آمریکا، لابی‌ها و برخی گروه‌ها مانع جدی بر سر بهبود روابط به‌شمار می‌رفتند، اما موج مثبت برجام، بهبود شرایط اقتصادی ایران، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و بهبود گردشگری، می‌توانست قوی‌تر از این گروه‌ها عمل کند. برخی گروه‌ها در ایران در کنار لابی اسرائیل و نمایندگان جمهوری‌خواه مجلسین آمریکا علاقه‌مند به شکست برجام به‌عنوان میراث دموکرات‌ها برای پیروزی خود در انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا بودند. شاید در آن مقطع می‌شد با سرعت عمل بیشتری حرکت کرد. می‌دانیم تصمیم‌ها برای تنش‌زدایی در رابطه با آمریکا را مقامات ارشد کشور می‌گیرند و در آن مقطع با نگاه مثبت به این ماجرا نگریسته شد. اگر آثار و تبعات مثبت برجام و گسترش

ادامه در صفحه ۴